

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกรรมการโรงเรียนตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียน
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการโรงเรียน
- 1.3 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2539

- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ
- 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ
- 1.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และขอบข่ายงานของคณะกรรมการ โรงเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียน

ในปี พ.ศ. 2525 คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) เพื่อให้เป็นองค์กรชุมชนในการสนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาโดยตรง โดยกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนจะต้องมีคณะกรรมการศึกษาโดยการเลือกจากประชาชนในชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นจำนวนอย่างน้อย 5 คน ไม่เกิน 15 คน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง มีวาระคราวละ 4 ปี คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ 4 ประการ คือ

1. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน และ กิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. แสวงหาความช่วยเหลือ และ ความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานต่าง ๆ และ ส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนา ท้องถิ่น

4. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษามอบหมาย

ในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539 - 2550) เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็น โรงเรียนในอุดมคติ โดยมีองค์ประกอบของการพัฒนา 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูป ระบบบริหารการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เป็นการ เปลี่ยนแปลงทั้งในแนวความคิดและวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพเพียงพอต่อการ ยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น โดยกำหนดกระบวนการในการปฏิรูปโรงเรียนและสถาน ศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) คือ

ขั้นที่ 1 การจัดตั้งคณะกรรมการ โรงเรียน

ขั้นที่ 2 การประเมินความต้องการในการพัฒนา

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนปรับปรุง โรงเรียน

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามแผนและทำให้เกิดความจริง

ขั้นที่ 5 การรายงานความก้าวหน้าต่อประชาชน

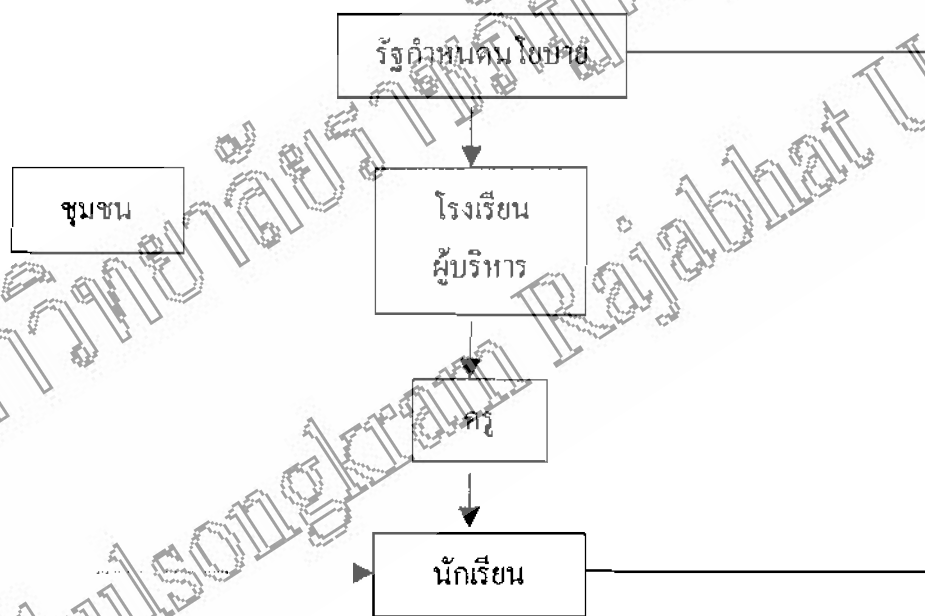
ขั้นที่ 6 การประเมินและปรับปรุงให้เป็นแผนต่อเนื่อง

การจัดตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนเป็นขั้นตอนนำ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาของ โรงเรียนเป็นอย่างมาก หากสถานศึกษาได้คณะกรรมการโรงเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การศึกษา และตั้งใจจะช่วยงานการศึกษาเพื่อเยาวชนและประเทศชาติ การพัฒนาขั้นต่อไป คือ ขั้นที่ 2-6 ก็ทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เป็นเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สนับสนุนการกระจายอำนาจการบริหาร ไปสู่โรงเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการโรงเรียน และ เชื่อมั่นว่าการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนในฐานะที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก เข้าใจสภาพ ปัญหาความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น จะสามารถพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยในส่วนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 โดยให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน พ.ศ. 2525 และใช้ระเบียบใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไป

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการโรงเรียน

การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา ภาครัฐมีบทบาทและหน้าที่เบ็ดเสร็จทุกขั้นตอนของการบริหารโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนตามนโยบายของส่วนกลาง ซึ่งสั่งการมาตามลำดับชั้นส่งผลให้การจัดการศึกษาทั่วประเทศมีเนื้อหาและหลักสูตรที่เหมือนกัน โดยมีได้ดำเนินถึงความแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิศาสตร์หรือวัฒนธรรม ซึ่งการจัดการศึกษาในลักษณะเช่นนี้มิได้สนองตอบต่อความต้องการของชุมชนและความเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นซึ่งพิจารณาจากแผนภูมิประกอบต่อไปนี้ (สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคใต้, 2539)

ภาพ 1 การจัดการศึกษาโดยรัฐกำหนดนโยบาย

จากภาพประกอบ 1 รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายด้านคุณลักษณะของโรงเรียนครูและนักเรียน โดยที่ชุมชนมีบทบาทเพียงการส่งนักเรียนเข้าสู่โรงเรียน แต่ไม่มีส่วนในการกำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนและนักเรียน

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการจัดการศึกษาอย่างน้อย 3 ประการ คือ

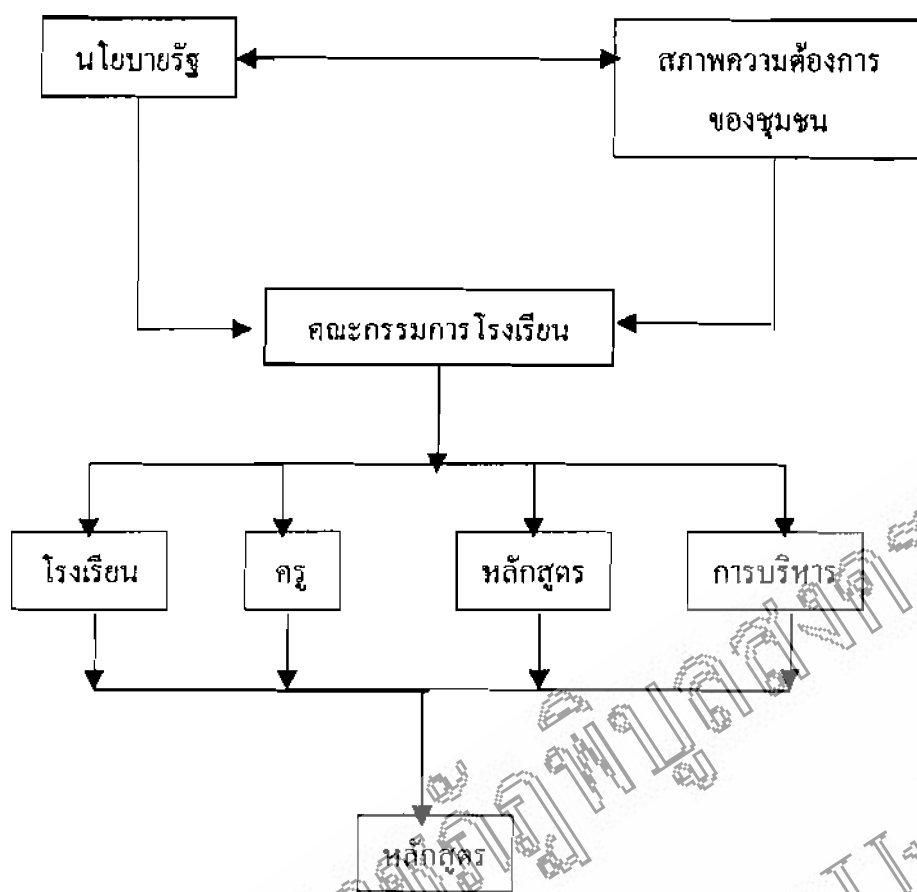
ประการแรก สภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการแรงงานที่มีทักษะ ความชำนาญเฉพาะด้านมีมากขึ้น

ประการที่สอง สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น ความเจริญทางเทคโนโลยี และการสื่อสาร ทำให้โลกแคบลง มีส่วนสนับสนุนให้ประชากรส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เกิดแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาสิ่งที่ใกล้ตัวโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและชุมชนของตนเอง

ประการที่สาม แนวโน้มความต้องการของภาครัฐที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้น เป็นการเริ่มต้นของการกระจายอำนาจ

การจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ยังถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐที่ต้องจัดให้กับชุมชนแต่ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการในการกำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนและนักเรียนตามสภาพและความต้องการของชุมชน ดังนั้น กระบวนการในการจัดการศึกษาของทุกขั้นตอนของชุมชน ชุมชนจะมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ซึ่งการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะออกมาในรูปของคณะกรรมการ โรงเรียน ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้ (สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคใต้, 2539)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Pibulsongkram Rajabhat University

ภาพ 2 การจัดการศึกษาระหว่างรัฐกับชุมชน

จากภาพประกอบ 2 รัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยผนวกกับสภาพและความต้องการของชุมชนผ่านมาทางคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของชุมชนในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียน ครู หลักสูตร และการบริหาร โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ สร้างคุณลักษณะของนักเรียนที่สนองตอบต่อความต้องการของชุมชนและนโยบายของรัฐ

1.3 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.

2539

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 3/2539 เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2539 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน
ประถมศึกษา พ.ศ. 2539”

ข้อ 2 ให้ยกเลิก “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525”

ข้อ 3 ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน
คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึงรวมถึง คณะกรรมการการประถม
ศึกษากิ่งอำเภอด้วย

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึงรวมถึง หัวหน้าการศึกษากิ่งอำเภอ
ด้วย

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการโรงเรียนทุกโรงเรียน อย่างน้อยโรงเรียนละ 9 คน และ
ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยสามส่วนเท่ากัน ดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียน

(2) ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียน

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน ผู้นำทางศาสนาบุคคลในองค์กรปกครองท้องถิ่น และ
หรือข้าราชการอื่นที่ไม่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ให้ผู้บริหาร โรงเรียนประชุมข้าราชการครูในโรงเรียนกำหนดจำนวนและคัดเลือก
กรรมการทั้งสามส่วน เสนอรายชื่อให้ประธานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ลงนาม
แต่งตั้ง

หากโรงเรียนใดมีข้าราชการครูไม่ครบสัดส่วนที่กำหนด ให้เสนอกกรรมการในส่วนอื่น
เพิ่มจนครบจำนวนตามวรรคแรก

ให้คณะกรรมการโรงเรียนเลือกกรรมการคนหนึ่ง ใน (2) หรือ (3) เป็นประธานและ
อีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน และให้ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ข้อ 6 สำหรับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้อำนาจหน้าที่ของ
หัวหน้าการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ข้อ 7 คุณสมบัติทั่วไปของกรรมการ

- (1) เป็นผู้สนใจการพัฒนาการศึกษา
- (2) เป็นผู้มีความประพฤติดี
- (3) มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการโรงเรียนมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ภายในหกสิบวันก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการตามข้อ 5 เพื่อให้มีคณะกรรมการโรงเรียนคณะใหม่สามารถรับมอบงานต่อจากวันครบวาระของคณะกรรมการโรงเรียนเดิมได้

ข้อ 9 กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ออกตามวาระ และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกก็ได้
- (2) ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอื่น สำหรับกรรมการที่มาจากผู้บริหารโรงเรียน

และข้าราชการครูในโรงเรียน

- (3) ตาย
- (4) ลาออก
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (6) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (7) ได้รับโทษจำคุกไว้แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ

ความผิดลหุโทษ

(8) คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้ออกตามข้อเสนองของคณะกรรมการโรงเรียนนั้น ๆ ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียน

ข้อ 10 ในกรณีที่กรรมการตำแหน่งใดว่างลง และมีวาระการดำรงตำแหน่งมากกว่าถึงสิบวันให้ดำเนินการตามข้อ 5 เพื่อให้ได้มาและแต่งตั้งกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ว่างลง แล้วแต่กรณี และให้ผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

ข้อ 11 คณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่

- (1) กำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาของ โรงเรียน
- (2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
- (3) ให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและ

งบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้ความสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน

(4) รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

(5) ประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และให้มีการใช้บริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(6) แต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการโรงเรียนมอบหมาย

ข้อ 12 ให้ประชุมคณะกรรมการ โรงเรียนอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง แล้วรายงานให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทราบ

การดำเนินการประชุมคณะกรรมการ โรงเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบและวิธีการที่คณะกรรมการ โรงเรียนนั้น ๆ กำหนด

ข้อ 13 ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบนี้

คณะกรรมการการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2525 ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนตามระเบียบนี้

ข้อ 14 ให้เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ

กลุ่มนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของคำว่า ความเป็นผู้นำ หรือ ภาวะผู้นำ ดังนี้

เมธี ปิณฑานนท์ (2536) ให้ความหมายของคำว่า ความเป็นผู้นำ หรือ ภาวะผู้นำ ในเชิงจัดการ ว่า หมายถึง บุคคลซึ่งอาจเป็นคนเดียวกันหรือมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ แต่ต้องไม่มากนักที่ใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

กิติ ดัชคานนท์ (2536) ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลที่จะจูงใจผู้ร่วมงานให้ร่วมมือกับตนเพื่อดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

เนกาลี และคนอื่น ๆ (Neagley and others. 1969) ให้ความหมายของผู้นำไว้ดังนี้

ผู้นำ คือ ศูนย์กลาง หมายถึง การที่ผู้นำเป็นศูนย์กลางของกลุ่ม สามารถดึงดูดความสนใจและหาความสนใจมาใช้ให้เป็นประโยชน์

ผู้นำ คือ จุดหมายปลายทางของกลุ่ม หมายถึง เป็นผู้นำกลุ่มในการตัดสินใจ

ผู้นำ คือ ผู้ที่เป็นที่นิยมของกลุ่ม หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่ม มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำของกลุ่มได้

ผู้นำ คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมผู้นำ หมายถึง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในเรื่องต่าง ๆ เสมอ

ผู้นำ คือ ผู้ที่เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มเห็นว่า มีลักษณะหรือบทบาทที่จะเป็นผู้นำได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

จากความหมายของ ผู้นำ หรือ ภาวะผู้นำ ดังกล่าว สรุปว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพลและมีความสามารถจูงใจคนให้ประพฤติปฏิบัติตามได้ ซึ่งการแสดงออกถึงการใช้อิทธิพลของผู้นำ เรียกว่า ภาวะผู้นำ

คุณลักษณะของผู้นำ

ได้มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่จะทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

กิตติพันธ์ รุ่งเรือง (2529) ได้เสนอคุณลักษณะผู้นำควรมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ

ดังนี้

1. การมีสุขภาพร่างกายดี พร้อมที่จะเผชิญงานที่ต้องรับผิดชอบ
2. อารมณ์ ผู้นำที่ดีต้องมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ บังคับอารมณ์ได้
3. สติปัญญาและคุณภาพทางสมอง ผู้นำที่ดีควรมีความสามารถในการที่จะศึกษา

และเข้าใจประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้อย่างถูกต้อง

4. ภูมิหลังทางสังคมและประสบการณ์
5. บุคลิกภาพและความสนใจ
6. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีความปรารถนาที่จะทำดี รับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่อ

อุปสรรค

7. ลักษณะทางสังคม เป็นผู้ที่ปรารถนาที่จะร่วมมือกับผู้อื่น

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534) ได้ให้ความหมายคุณลักษณะของผู้นำ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ
2. ผู้นำต้องเป็นผู้มีความสำเร็จทางวิชาการในการแสวงหาความรู้
3. ผู้นำต้องมีความรับผิดชอบ
4. ผู้นำต้องเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วม
5. ผู้นำต้องมีฐานะทางสังคม
6. รู้สภาพการณ์ รู้วัตถุประสงค์ขององค์การที่จะต้องทำให้สำเร็จ

เมธี ปิณฑานานนท์ (2536) ได้เสนอคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

ด้วย

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีความกล้าในการตัดสินใจ ฉับไว
4. มีพลังทั้งพลังกาย พลังใจ และพลังความคิด
5. มีคุณธรรมสูง
6. มีความสามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา
7. มีวินัยในตนเอง

ชนวน บูรณบุตร (2538) ให้ความหมายของลักษณะผู้นำในอุดมคติควรประกอบด้วย

1. เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล
2. เป็นผู้มีความสามารถสูง
3. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์
4. เป็นผู้กล้าตัดสินใจ
5. เป็นผู้รักษาสัจจะ
6. เป็นตัวอย่างที่ดี

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำในทศวรรษหน้าว่า ผู้นำ ต้องเป็นคนที่มีความประพฤติดี มีคุณประโยชน์ มีความเห็นแก่ส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ มีคุณลักษณะชีวิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเข้มแข็ง มีอุดมการณ์ และสามารถทำงานเป็นทีมได้

สรุป คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเสียสละ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงาน มีความเข้าใจในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการตัดสินใจและตกลงใจ มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับด้านความรู้ความสามารถ

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (2531) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ความสามารถ หมายถึง การจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

สมพงษ์ เกษมสิน (2521) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารหรือผู้นำในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. ด้านพื้นฐานและประสบการณ์ ทำให้ผู้บริหารหรือผู้นำสามารถคาดการณ์ ตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ วางแผน มีความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

2. ด้านสติปัญญาและคุณภาพสติปัญญา ดังนี้

2.1 ความสามารถทางด้านภาษา

2.2 ความสามารถทางด้านเหตุผล

2.3 ความสามารถจดจำ

2.4 ความสามารถในการรอบรู้ทั่วไป

2.5 ความสามารถในการวินิจฉัย

2.6 ความสามารถในการยืดหยุ่นได้

จำเนียร จวงตระกูล (2530) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ปฏิบัติงานดี หรือผู้ที่มีความสามารถในการทำงานสูง จะมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจทำงานให้สำเร็จ

2. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

3. มีผลงานที่มีคุณภาพ ปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความรวดเร็ว

4. มีความรู้ความเข้าใจ รู้หน้าที่ รู้ขั้นตอน และขอบเขตของการปฏิบัติงาน

5. มีความสามารถในการเรียนรู้ดี มีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

6. มีความคิดริเริ่มดี กล้าแสดงความคิดเห็น ปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นเสมอ

7. มีคุณพินิจ และ สามัญสำนึก มีไหวพริบ มีการคิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผล

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ มีความรู้ความสามารถ ประกอบด้วย

1. ความมีไหวพริบการตัดสินใจที่รวดเร็วทันเหตุการณ์
2. ใช้เวลาและภาษาที่ถูกต้อง
3. เป็นผู้ริเริ่ม
4. เป็นผู้ตัดสินใจปัญหาที่ดี

สรุป คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ ควรมีคุณลักษณะดังนี้ คือ เป็นนักวิชาการ มีความรับผิดชอบ มีคุณภาพและทักษะในการทำงาน มีความสามารถด้านสังคม มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองการณ์ไกลในสถานการณ์ต่าง ๆ ประสานงานกับผู้ร่วมงานได้ มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการโรงเรียน

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน

พนัส นันทินันท์ (2524) ได้กล่าวถึงบทบาทของคณะกรรมการศึกษา คือ บทบาทในเรื่องการเสนอแนะนโยบายให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนโดยทั่วไป

ประจักษ์ คุณราศรี (2524) ได้สรุปหน้าที่ของกรรมการศึกษาไว้ว่า หน้าที่ของกรรมการศึกษาด้านการรับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการศึกษา ได้แก่ การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการทั่วไปของโรงเรียน เป็นที่ปรึกษาในด้านการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ แก่ผู้บริหาร

ไพศาล อินทับทัน และสุริยัน นนทศักดิ์ (2527) ได้เสนอความเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการศึกษาและแนวการดำเนินงานเกี่ยวกับกรรมการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน วางนโยบาย ตลอดจนช่วยประเมินผลและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนในขอบเขตอันสมควร
2. ช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน

3. ควรจัดให้มีโครงการประชุมสัมมนาคณะกรรมการการศึกษา เพื่อประชุมชี้แจงให้ คณะกรรมการศึกษาเข้าใจขอบเขตของบทบาทหน้าที่และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. โรงเรียนควรสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และสร้างความสัมพันธ์ทางใจกับกรรมการ ศึกษาเสียก่อน โดยจะต้องเป็นผู้ให้ก่อน เช่น ให้เกียรติ ให้การยอมรับนับถือ ให้ความสำคัญจัด กิจกรรมนันทนาการ จัดของที่ระลึกให้บ้างในโอกาสที่เหมาะสม

5. ควรจัดครูที่มีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม รับผิดชอบโดยตรง ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน แต่ครูทุกคนก็ยังมีบทบาทสนับสนุน

6. ไปพบปะสังสรรค์กับกรรมการศึกษาเป็นการส่วนตัวบ้างเมื่อมีโอกาส

7. ผู้บริหารโรงเรียน และ บุคลากรทุกคน ในโรงเรียนต้องตระหนักว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จึงควรยอมรับข้อติชมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

8. เพื่อเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษา อาจจัด ตั้งองค์กรในลักษณะอื่น ๆ อีกก็ได้

9. บุคคลที่เป็นหัวใจสำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะมีตำแหน่งเป็นกรรมการและ เลขานุการของคณะกรรมการศึกษา และสามารถโน้มนำจิตใจคณะกรรมการศึกษาให้ตระหนักใน บทบาทหน้าที่ของทุกคน

นอกจากนี้ ไพศาล อินทับทัน และสุริยัน นนทศักดิ์ ได้สรุปว่า โรงเรียนประถมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการของชุมชน การบริหารโรงเรียนจึงควรมีการคัดเลือกตัวแทนจากชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน วางนโยบาย ตลอดจนช่วยประเมินผล และแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนใน ขอบเขตอันสมควร ผู้แทนจากชุมชนเป็นผู้ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการนำ ทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน แต่การบริหารงานส่วนใหญ่มีลักษณะ การบริหารแบบรวมอำนาจ โดยอำนาจบริหารขึ้นตรงต่อครูใหญ่ การประสานงานระหว่างฝ่าย ต่าง ๆ ในโรงเรียนมีน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีน้อยและขาดการนำทรัพยากร ในท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนขึ้นเพื่อเป็น สื่อกลางที่ช่วยให้โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และจะให้ความ ร่วมมือกับ โรงเรียนในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น แต่การดำเนินการพัฒนา โรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากสาเหตุคณะกรรมการศึกษายังไม่เข้าใจใน บทบาทหน้าที่ ไม่ค่อยเข้าร่วมประชุม โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยตรง คณะกรรมการศึกษามุ่งคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวคนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

ซึ่งมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ การจัดให้มีการประชุมสัมมนา การสร้างความสัมพันธ์ทางใจ กับกรรมการศึกษาควรวัดครูที่มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมมารับผิดชอบงานด้านนี้ การพบปะ สัมพันธ์กับกรรมการศึกษาเป็นการส่วนตัว และที่สำคัญผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ต้องตระหนักว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ยอมรับข้อติชมของชุมชนแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ดังนั้น โรงเรียนควรตระหนักถึงการกระทำที่ในการดำเนินการแก้ปัญหาในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการศึกษาอย่างจริงจัง บุคลากรที่เป็นหัวใจสำคัญในเรื่องนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะมีตำแหน่งเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการศึกษา ถ้าโรงเรียนใดมีผู้บริหาร โรงเรียนมีลักษณะเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำด้วยแล้ว ก็ย่อมจะสามารถโน้มน้าวจิตใจของ คณะกรรมการศึกษาและผู้ร่วมงานทุกคนให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของทุกคน และเป็นผู้ร่วม ในการทำงาน ให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังสติปัญญา ความสามารถและเต็มใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้สรุปหน้าที่ คณะกรรมการศึกษาไว้พอสังเขป 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นคนกลางเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับบ้าน
2. ดูแลให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของชาวบ้าน เพื่อให้โรงเรียน เป็นของชุมชนอย่างแท้จริง
3. ช่วยสนับสนุนให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน

สำนักงาน โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคใต้ (2539) กล่าวว่า การดำเนินงานของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน การดำเนินงาน ของคณะกรรมการ โรงเรียนก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนและควรตั้งอยู่ บนความเชื่อหรือแนวคิดที่ว่า "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม" ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียน ตามความเชื่อหรือแนวคิดดังกล่าวข้างต้นควรมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

ร่วมคิด

ขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ

1. การกำหนดความคาดหวังเกี่ยวกับตัวนักเรียนและภารกิจ
2. การกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ
3. การกำหนดจุดประสงค์ต่าง ๆ ในแต่ละเป้าหมาย
4. การกำหนดยุทธศาสตร์ของโครงการ และกิจกรรมพร้อมทั้งระบุตัวชี้วัดความสำคัญ ของยุทธศาสตร์นั้น ๆ

5. การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินกิจกรรม และ แผนการติดตามประเมินผล
การดำเนินงาน

ร่วมทำ

เป็นขั้นตอนที่นำแผนปฏิบัติการที่ได้ร่วมคิดไปดำเนินการตามแผน

ร่วมติดตาม

ขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ

1. การติดตามเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุง
2. การประเมินผลการดำเนินงานโดยภาพรวม
3. การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

ทวี ทิมจำ (2539) กล่าวว่า ผู้นำในท้องถิ่นประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์
ประจำตำบล กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ผู้นำทางศาสนา และกรรมการศึกษา
ซึ่งมีบทบาทต่อโรงเรียน แยกออกได้ดังนี้

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ประชาชนในชุมชน เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหา ช่วยประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ประชาชน
ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน สนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียน
2. กรรมการพัฒนาหมู่บ้านและกรรมการสภาตำบล จะช่วยจัดทำโครงการของ
ประมาณของสภาตำบลในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับครูใหญ่ ซึ่งแจ่มใสความต้องการของ
โรงเรียนต่อสภาตำบลและสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. ผู้นำทางศาสนา ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีของศาสนา
ต่าง ๆ ให้ความรู้ทางศาสนาแก่นักเรียนได้
4. กรรมการศึกษา ช่วยเหลือครูในการบริหารโรงเรียน ประสานงานกับผู้ปกครอง
และช่วยเหลือในการสร้างและบำรุงรักษาอาคารสถานที่

สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคใต้ (2539) กล่าวถึงขอบข่ายงานตาม
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนว่า

การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าวควรดำเนินการ
ตามขอบข่าย ดังนี้

1. ด้านวิชาการ
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1.1 ร่วมกันกำหนดวิชา จัดทำหลักสูตรทุกชั้นตอน
1.1.2 ร่วมกันกำหนดภาษาที่ 2 ที่ควรจะให้ นักเรียน ได้เรียน
1.1.3 ร่วมกันกำหนดหลักสูตรการสอนที่เน้นกระบวนการ การทำงานเป็น
กลุ่มหรือทำงานร่วมกันของนักเรียน

1.1.4 ร่วมกันกำหนดหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของ
ท้องถิ่น

1.1.5 ร่วมวัดผลประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมา

1.2 การเรียนการสอน

1.2.1 ร่วมเป็นผู้สอน (วิทยากร) หรือผู้ช่วยสอน

1.2.2 ร่วมผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

1.2.3 ส่งเสริม สนับสนุน ด้านการจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียน
การสอนและการดำเนินงานต่าง ๆ ในด้านนี้

1.2.4 เสนอแนะวิทยากรและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

1.3 การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน

การกำหนดเกณฑ์ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้ผลคะแนนที่ต้องการใน
แต่ละกลุ่มวิชา

1.4 การตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

1.4.1 มีส่วนร่วมรับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อผลการตรวจสอบ
โดยใด ๆ ที่มีในโรงเรียน

1.4.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
ของโรงเรียน

1.4.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนและการใช้เทคนิคการสอน

1.5 องค์กรเสนอความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศในการบริหารด้าน
วิชาการแก่โรงเรียน

1.6 ประเด็นอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการโรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

2. ด้านการจัดการบุคลากร

2.1 ร่วมพิจารณาจำนวนของครูต่อจำนวนของนักเรียน

2.2 ร่วมกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

2.3 มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานการจัดการเรียนการสอนของครู

2.4 มีส่วนร่วมในการพิจารณาและกำหนดครูเข้าสอนในชั้นเรียน

2.5 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ โรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

2.6 เสนอแนะหรือร่วมจัดหาบุคลากรตามที่โรงเรียนต้องการ

3. ด้านอาคารสถานที่

3.1 สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียน เพื่อทำกิจกรรมของชุมชน โดยมีระยะเวลาการใช้ เช่น

3.1.1 ใช้สนามกีฬา

3.1.2 ใช้ห้องประชุม

3.1.3 ใช้ห้องสมุด

3.1.4 ใช้โรงฝึกงาน

3.2 ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือในการพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนและเป็นศูนย์บริการความรู้ของชุมชน

3.3 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ โรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

3.4 ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นน่าอยู่

4. ด้านบริการสำหรับเด็กและชุมชน

4.1 สนับสนุนให้มีบริการด้านสุขภาพ และอนามัยแก่เด็ก

4.2 สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนโดยการจัดบรรยาย อภิปราย นิทรรศการ ฯลฯ

4.3 สนับสนุนให้นักเรียนได้ฝึกงานหรือนักเรียนได้ดูงาน

4.4 สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมสนทนาการของนักเรียน

4.5 สนับสนุนให้มีการจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนในชุมชน

4.6 สนับสนุนให้โรงเรียนมีศูนย์บริการด้านวิชาการ และด้านบริการที่สามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ

4.7 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ โรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

5. งบประมาณ

5.1 จัดหาทุนทรัพย์จากภายนอกเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

5.2 จัดสรรการใช้งบประมาณปกติ

5.3 จัดสรรการใช้งบประมาณพิเศษที่ได้รับจากภายนอก

5.4 ตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณ

5.5 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ โรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

6. ด้านโครงการต่าง ๆ
 - 6.1 โครงการอาหารกลางวัน
 - 6.2 งานประจำปีของโรงเรียน
 - 6.3 กีฬาหรือกีฬาคณะของโรงเรียน
 - 6.4 ประเพณีงานบุญตามเทศกาล
 - 6.5 ห้องสมุด
 - 6.6 งานประชาสัมพันธ์
 - 6.7 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการโรงเรียนพิจารณาเห็นสมควร

สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคใต้ (2539) กล่าวว่า การที่จะทำให้การจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ โรงเรียนประสบความสำเร็จ คณะกรรมการ โรงเรียนควรมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ โดยรวมดังนี้

1. เทคนิคการประชุมคณะกรรมการ โรงเรียน
2. ทักษะด้านการพูดประสบความสำเร็จ
3. ทักษะด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
4. ภาวะผู้นำ
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. ทักษะในการวิเคราะห์งาน
7. ทักษะกระบวนการในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์
8. ทักษะในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
9. ทักษะด้านอื่น ๆ ตามความต้องการของโรงเรียน
10. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้
11. สนับสนุนให้มีการนำข้อมูลมาประกอบเพื่อการตัดสินใจ
12. สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิควิธีการหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาการศึกษาในพื้นที่อย่างเหมาะสม

วาด หนูมา (2540) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาไว้ว่า กรรมการศึกษาเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนการศึกษา เพราะว่ากรรมการศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน เป็นตัวแทนของชุมชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน เริ่มตั้งแต่การร่วมวางแผน กำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมดำเนินกิจกรรมหรือ

โครงการต่าง ๆ ในรูปแบบของการสนับสนุน ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ช่วยประสานความสัมพันธ์ เสนอแนะ นำทรัพยากรท้องถิ่นระดมช่วยพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนให้โรงเรียนก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนจึงควรเอาใจใส่ต่อการดำเนินงาน ด้านกรรมการศึกษา ให้กรรมการศึกษาได้รับการพัฒนา เช่น การประชุมสัมมนา พาไปทัศนศึกษา ทำให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น

สรุป คุณลักษณะด้านบทบาทหน้าที่ของกรรมการ โรงเรียน ควรเป็นผู้ที่สนใจการศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาการศึกษา

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ไพศาล อินทับทัน (2527) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สิงห์บุรี ปฏิบัติหน้าที่จริงอยู่ในเกณฑ์น้อย และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกับบทบาทที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสอง กลุ่มมีความคาดหวังที่จะให้คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติหน้าที่ใน ด้านการประสานงานกับสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านการให้ คำแนะนำแก่ผู้บริหาร และด้านการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนกิจการทั่วไปของโรงเรียน ตามลำดับ

ประภอบ คุณารักษ์ และคณะ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือของ อังค์กรรมการ (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. คณะกรรมการศึกษายังปฏิบัติงานตามหน้าที่ และ มีความพึงพอใจในผลงานของตัวเองอยู่ในระดับค่อนข้างมาก นับได้ว่าสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการทุกท่านที่ศึกษาก่อนหน้านี้ทุกประการเรื่องที่น่ายินดีประการหนึ่ง ก็คือ กรรมการศึกษากับโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างดี เมื่อมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือประการใด มักจะให้ความร่วมมือกันเสมอมา เพียงแต่ระดับของการทุ่มเทให้แก่กันและกันยังอยู่ในระดับต่ำ เพราะกรรมการศึกษา

เห็นว่าการดำเนินงาน โรงเรียนนั้นเป็นเรื่องของครู โดยเฉพาะ

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาขึ้นอยู่กับการประชุมปรึกษาและการทำงานร่วมกัน การคลุกคลีกันและการเกื้อกูลกันระหว่างกรรมการศึกษากับทางโรงเรียน ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาเอง ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า การปรึกษาหารือและร่วมกันปฏิบัติงาน การคลุกคลีกันและการเกื้อกูลกันนั้นก็ขึ้นอยู่กับหน้าที่กรรมการศึกษามีความเข้าใจในหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วย และแต่ละเรื่องทีกล่าวมา มีความสัมพันธ์กันมากในเกือบทุก ๆ เรื่อง

ไพโรจน์ พรหมมีเนตร (2533) ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการของกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดหารายได้เพื่อบำรุงการศึกษา และขอแรงงานจากชุมชนเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ การปรับปรุงบริเวณ โรงเรียน

สุนทร ชอบทำดี (2534) ได้ศึกษามาหาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า คณะกรรมการศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประจักษ์สัมพันธ์โรงเรียน มีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครอง ประสานงานให้มีการเผยแพร่ข่าวสารในที่ชุมชน และขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน โดยร่วมกิจกรรมของโรงเรียนด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนร่วมกับหน่วยงานอื่นให้บริการความรู้แก่ประชาชนที่โรงเรียน และแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชนนำมาปรับปรุงอาคารสถานที่ไว้บริการชุมชน ในด้านการร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีบทบาทขอความร่วมมือให้โรงเรียนจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น ให้ครูนักเรียนร่วมพัฒนาชุมชน และสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชน ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีบทบาทขอความร่วมมือประชาชนร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียน ช่วยพัฒนาโรงเรียนด้วยแรงงาน ช่างก่อสร้าง และวิทยากรซึ่งยังมีน้อย และแสวงหาความช่วยเหลือจากนักเรียนจากชุมชนโดยจัดอาหารกลางวัน ทุนนักเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีบทบาทแสวงหาความช่วยเหลือจากประชาชน นำมาสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนในการแข่งขันกีฬา งานวันเด็ก เข้าค่ายพักแรม จากกลุ่มบุคคล ศิษย์เก่า จัดตั้งกองทุน มูลนิธิเพื่อพัฒนาโรงเรียน และให้ข้อมูลและการให้บริการของโรงเรียนแก่หน่วยงานอื่น คือ วัด สถานีนอนมัย และสภาตำบล

จุฬารัตน์ (2537) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทของ
กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สมุทรปราการ พบว่า กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
ให้กับโรงเรียน การปรับปรุงซ่อมแซมห้องเรียน สำหรับการแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วม
มือจากประชาชน ตลอดจนประสานงานกับชุมชนหน่วยงานและส่วนราชการนั้น พบว่า จะเป็น
การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การแจ้งความประพฤติของนักเรียนแก่โรงเรียน

นริวรรณ พรหมขุม และคณะ (2537) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการ
ศึกษาประจำโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทภาคเหนือ
ตอนบน พบว่ากรรมการศึกษาไม่มีลักษณะเป็นตัวแทนของคนในชุมชนทั้งเพศ ชาย และฐานะ
ทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับปัญหาในการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ คือ
ขาดความรู้เกี่ยวกับงานและบทบาทของตนเอง ไม่มีเวลาพอ และถูกขมขืนจากทรัพย์สินของ ส่วน
ปัญหาของกรรมการศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งคือ ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมและ
ขาดความร่วมมือจากประชาชนไปติดต่อ

ตัน ใจดี (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน ตามทรรศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2539
ศึกษากรณีจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานสร้างความ
สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ด้านการ
ให้บริการชุมชน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และด้านการได้รับความ
ความสนับสนุนจากชุมชน

ปฐม พงษ์ไพบูลย์ (2540) ได้ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการ
โรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า กรรมการโรงเรียนทั้ง 3 ส่วน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ
โรงเรียน พ.ศ. 2539 และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และปรัชญาที่อยู่
เบื้องหลังการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร
ปัญหาที่พบคือ กรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาท

หน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี กรรมการโรงเรียนขาดการกระตุ้นและโรงเรียนยังไม่มี การสรุปรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนอย่างเป็นทางการ และเป็นระบบ

วราภรณ์ วงศ์ใหญ่ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จครูจะเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนสูง เปิดโอกาสให้บุคคลที่เหมาะสมเป็นคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน กรรมการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาได้ดี และสามารถเสนอแนะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนได้ และกรรมการศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาค่านิยมคุณธรรมที่ดีงามที่และตั้งแวดล้อมในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี มีการประชุมกรรมการศึกษากับผู้ปกครอง ปีละ 2-3 ครั้ง

วาด หนูมา (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี โรงเรียนวัดเด่นราษฎร์นันทารามในจังหวัดชัยนาทและอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการศึกษาประจำโรงเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ มีการประชุมกรรมการศึกษามีละ 4-5 ครั้ง โรงเรียนเน้นและรวมกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน เพื่อรักษาความสัมพันธที่ดีกับชุมชน กรรมการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะเสียสละและอุทิศเวลาให้กับโรงเรียน มีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน

สนอง เจริญมาก (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับโรงเรียนทุกรายการ มีผลการปฏิบัติงานน่าพอใจ

2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน คือด้านการสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ ฯ และด้านการประกันคุณภาพโรงเรียน ในภาพรวมและทุกรายการมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับคณะกรรมการโรงเรียน ส่วนมากมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง มีภารกิจส่วนตัวมาก ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน

4. ความพึงพอใจของคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับมาก

ประธาน รักรุ่ง และคณะ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียน ประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายการที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมรับทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายจัดทำแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการ โรงเรียนด้านบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครู ในโรงเรียนมีการปฏิบัติสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของ โรงเรียนและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียน

สรุป คุณลักษณะของกรรมการโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจการทั่วไปของโรงเรียน ให้คำแนะนำผู้บริหารโรงเรียน ประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เสียสละเวลา มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้คำแนะนำในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สมิท (Smith, 1971) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทตัวแทนประชาชนในการวางแผนและพัฒนาการศึกษา พบว่า

1. คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน และประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา
2. คณะกรรมการจากประชาชน ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว โดยที่คณะกรรมการไม่ได้มีส่วนรับรู้
3. คณะกรรมการโรงเรียนและผู้บริหาร เห็นพ้องต้องกันว่า โรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมนั้น หากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ฮากานเนน (Hakancn, 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในมลรัฐเซาท์คาโรไลนา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในมลรัฐเซาท์คาโรไลนา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษา ได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น
2. การขาดข้อมูลข่าวสารและการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน
3. เครื่องมือที่ใช้ติดต่อไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้แจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชัดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

พอลโลซซี (Palloczzi, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของโรงเรียนท้องถิ่น ในมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย สอบตามคณะกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาดูขยายออกไปเป็นรูปแบบของชุมชนเนื่องด้วยการจัดการศึกษาในโรงเรียนท้องถิ่นควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย โรงเรียนไม่ควรติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอแนะนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตน และสิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงถึงคือ ความรับผิดชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นจะอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

สรุป คุณลักษณะของกรรมการ โรงเรียนที่สำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา การรับรู้และติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน และมีเวลาพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University